

210
N. 51 1880 I, 28

M I J N A P P È L.

M E M O R I E,

bij het treden in hooger beroep, ingediend bij de Synode
der Nederlandsche Hervormde kerk,

DOOR

JAKOB EIGEMAN,
Predikant te Dordrecht.

Laat alle dingen eerlijk en met
orde geschieden.

PAULUS.

TE DORDRECHT, BIJ
H. J. KOEBRUGGE.
1880.

M I J N A P P É L.

M E M O R I E,

bij het treden in hooger beroep, ingediend bij de Synode
der Nederlandsche Hervormde kerk,

DOOR

JAKOB EIGEMAN,

Predikant te Dordrecht.

Laat alle dingen eerlijk en met
orde geschieden.

PAULUS.

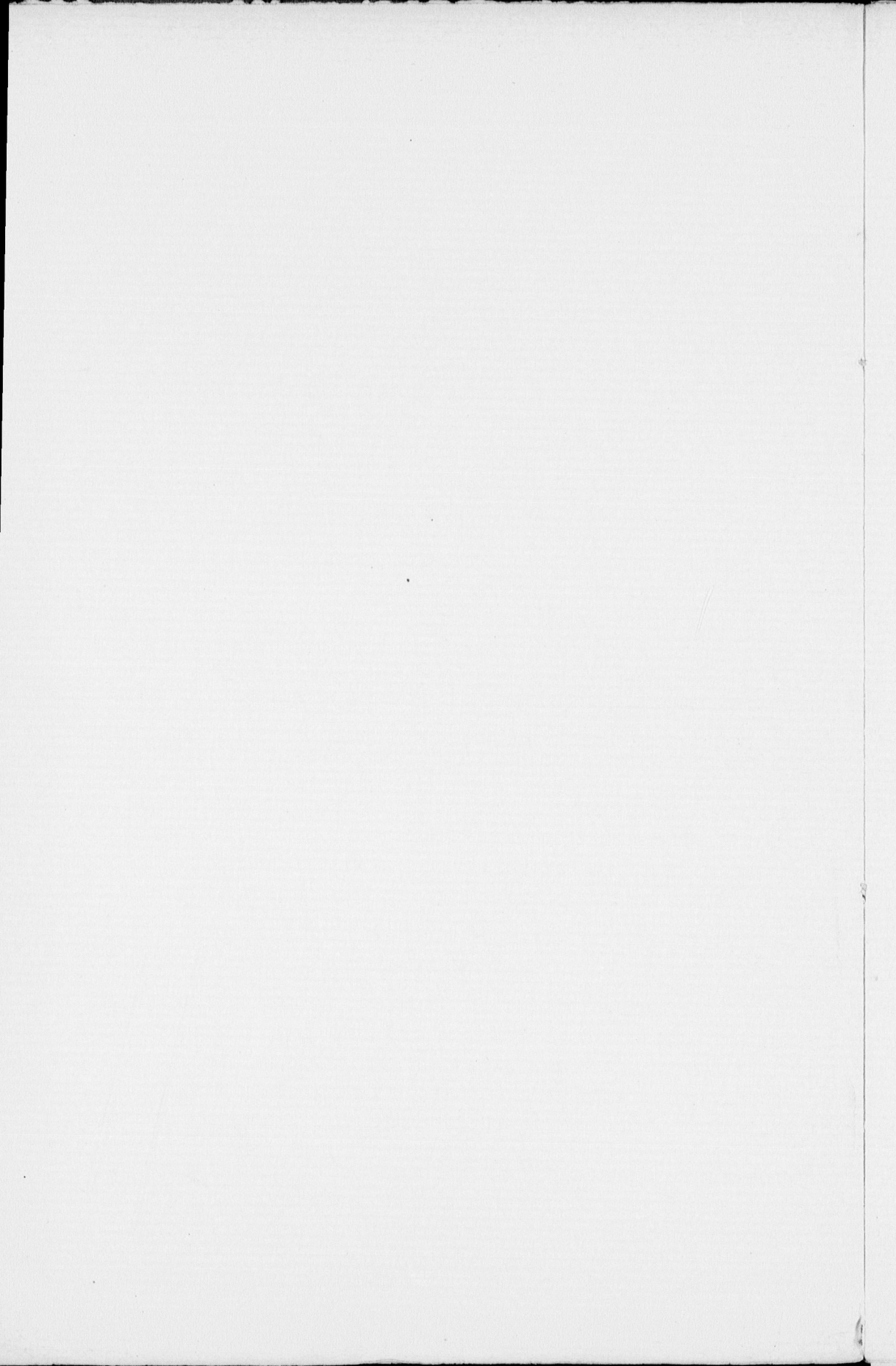

TE DORDRECHT, BIJ
H. J. KOEBRUGGE.
1880.

L. S.

Omdat de zaak der Dordtsche kwestie de zaak der Gemeente is en alzoo een zaak van openbaarheid moet zijn, heb ik gemeend, allen, die tot haar in betrekking staan of belang in haar stellen, ook de gelegenheid te moeten geven, om kennis te maken met de Memorie, door mij ingediend bij de Synode der Nederlandsche Hervormde kerk, bij mijn treden in hooger beroep, ten einde vernietiging te erlangen van het vonnis — de schorsing voor een jaar — door de Synodus contracta over mij uitgesproken. Opdat ieder er des te gemakkelijker over zou kunnen oordeelen, heb ik er het vonniszelve als Bijlage aan toegevoegd.

DE SCHRIJVER.

Aan
de Synode der Nederlandsche Hervormde kerk.

HoogEerwaarde Heeren,

Ingevolge de akte van schorsing, mij den 28en Augustus j. l. van de zijde van de Synodus contracta geworden, en het recht, mij, naar art. 33 van het Reglement voor Kerkelijk opzicht en tucht verleend, heb ik den Heer Sekretaris Uwer vergadering binnen den gestelden termijn van 14 dagen te kennen gegeven, dat ik van de uitspraak der Synodus contracta in hooger beroep wenschte te treden, onder kennisgeving daarvan aan den Heer Voorzitter van laatstgemeld kollegie, en onder overlegging aan den Heer Sekretaris voornoemd, 1° van de orginee akte der schorsing, 2° van een door vijf aanzienlijke gemeenteleden, van verschillende godsdienstige richting, onderteekende verklaring van onvermogen, aan den voet waarvan door den Heer waarnemend Burgemeester van Dordrecht getesteerd is, dat bovengemelde Heeren allen als geaccrediteerde personen bij hem bekend staan.

Thands heb ik de eer, U, naar het recht, mij in art. 56 Reglement voor Kerkelijk opzicht en tucht verleend, door middel van de Memorie, behoorlijk door mij onderteekend, de gronden te kennen te geven, waarop mijn verzoek tot vernietiging van bovengemelde schorsing berust, hopende, dat zij door U der overweging waardig zullen worden gekeurd.

Met de meest-mogelijke bescheidenheid neem ik al dadelijk de vrijheid, U te vragen, of wat door mij geschied is, inderdaad, naar art. 48 van het Reglement voor Kerkelijk opzicht en tucht, mag worden gerekend te behooren tot »de geruchtmakende bezwaren van ergerlijken aard;» met andere woorden: kan doorgaan voor immoraliteit, verzuim en vergrijp in de dienst, voortvloeiende uit onverschilligheid, willekeur, rustverstoring, onwettigheid, heerschzucht of andere onreine bronnen, in één woord: voor al wat den naam van wangedrag verdient?

Had de Synodus contracta, gelijk vroeger het Provinciaal kerkbestuur van Zuid-Holland, in deze niet moeten letten op het beginsel, dat in de Dordtsche kwestie overheerschend is, namelijk: verzet tegen art. 38 nieuw van het Reglement op het godsdienstonderwijs; en dat, uit kracht van de Christelijke consciëntie, getoetst aan Gods Woord, en in verband met de Belijdenis onzer Kerk en art. 11 van het Algemeen Reglement?

Zijn alle handelingen van den ondergeteekende, die hij gemeen had met onderscheiden predikanten en kerkeraadsliden in ons Vaderland, inderdaad wel uit eenige andere bron voortgevloeid?

Was dat niet de eenige reden, waarom de ondergeteekende de schorsing der Ouderlingen niet erkende, vergadering met hen hield, lidmaten met hen aannam en inzegende, en bovendien de interveniëntie van het Provinciaal kerkbestuur van Zuid-Holland niet honoreerde, geen avondmaal houden kon met en geen attestatiën afgeven kon aan hen, die, naar zijn inzicht, op illegale wijze tot de gemeente waren toegetreden?

Had de Synodus contracta daarmede geen rekening moeten houden, bij het toepassen van een tuchtmiddel; en niet een weg moeten inslaan, die niet slechts méér den toets der humaniteit kon doorstaan, maar waarop u meer de geest der liberaliteit tegenademde: der liberaliteit, die — gelijk men nu eenmaal in onze Hervormde kerk wil — niemands godsdienstige overtuiging aan banden verkiest te leggen?

Heeft de ondergeteekende zich nóóit — hetzij met ootmoedige dankzegging aan God betuigd — op maatschappelijk of kerkelijk gebied, als

herder of leeraar, eenige straffe waardig gemaakt in de vier gemeenten, die hij achtereenvolgens gedurende zijn bijna 21jarigen Evangeliearbeid heeft gediend; de vraag is: heeft hij zich die dan nu waardig gemaakt? Of was het vergrijp, dat hij, naar het oordeel van het Hooger kerkbestuur pleegde, maar niet louter in zijn kwaliteit als lid en Voorzitter des kerkeraads, en betref het alzoo, niet de plichten aan zijn Evangeliedienst verbonden, maar blootelijk vermeende overtreding van eene of andere reglementaire bepaling in zake van orde en rust?

Is dit alzoo; mag men dan op hem — verondersteld, dat hij zich zelfs in het vuur van den strijd ware te buiten gegaan — een straf toepassen, die het naast grenst aan de zóó onteerende straf der afzetting, en zijn talrijk gezin — als ware hij een groot onverlaat voor God en menschen — tot de diepste diepte doen afdalen, eeniglijk, omdat hij naar de stem zijner consciëntie, in verband met Gods Woord en de Belijdenis der Kerk, meende te handelen?

Wat zoudt Gij, HoogEerwaarde Heeren! er wel van zeggen, als wij, die Gods Woord en de Belijdenis der Kerk liefhebben, maar nu eenmaal voor illiberaal doorgaan, ons zóó plaatsten tegenover alles wat onder onze macht stond, maar er in tegenspraak meê handelde?

Hebt de goedheid, en herleest onder anderen deze considerans en de daaruit „voortvloeiende” conclusie van het vonnis eens: „Overwegende, dat de Heer EIGEMAN, gewezen op de verwarring en wanorde door hem aangerigt of, waar die reeds bestond, veeleer door hem in de hand gewerkt dan tegengegaan, niet tot erkentenis van het verkeerde zijner handelingen is gebragt, daar elke vermaning en terechtwijzing in den geest der broederlijke liefde afstuitte op een beroep op zijne consciëntie, die hij in overeenstemming verklaarde te wezen met Gods Woord en de Belijdenis der Kerk, verklaart den Heer JAKOB EIGEMAN, Predikant bij de Nederduitsehe Hervormde gemeente te Dordrecht, schuldig aan verstoring van orde en rust,” enz.; met andere woorden: omdat de Heer JAKOB EIGEMAN, naar zijne consciëntie, in overeenstemming met Gods Woord

en de Belijdenis der Kerk gemeend heeft te handelen, wordt hij schuldig verklaard aan verstoring van orde en rust, voor een jaar tot werkeloosheid gedoemd en in al zijne kerkelijke betrekkingen geschorst, zonder dat hem eenig middel van bestaan overgelaten, ja! zonder dat zelfs één motief aangegeven wordt, tot staving van het recht, om dit laatste aan de reeds op zich zelf zóó zware straf te verbinden.

En dat, waar in ons kerkgenootschap ergerlijke zonden, tegen Gods Woord en de consciëntie in, gepleegd, òf oogluikend toegelaten òf met de ligtst-mogelijke straffe gestraft worden!

't Is waar, de ondergeteekende heeft gezondigd tegen de reglementen der Kerk, maar — om geen andere reden, dan deze, dat hij niet meende te mogen zondigen tegen de verklaring, door hem afgelegd, naar art. 26 van het Reglement op het examen ter toelating tot de Evangeliebediening, waarop zich de Synodus contracta beroept.

't Is waar, hij heeft gezondigd tegen de reglementen der Kerk, maar juist, omdat hij „oprechtelijk, naar het grondbeginsel der Christelijke kerk in het algemeen en der Hervormde kerk in het bijzonder, Gods Heilig Woord, in de Schriften des Ouden en Nieuwen Verbonds vervat, van gantscher harte aannemen en oprechtelijk gelooven bleef, en des zins en willens, den geest en de hoofdzaak der leer, welke in de aangenomen formulieren van Eenigheid der Nederlandsche Hervormde kerk begrepen is, getrouw te blijven handhaven, den gantschen raad Gods, inzonderheid Zijne genade in JEZUS CHRISTUS, als den eenigen grond der zaligheid, ernstig en van harte, naar de gave, hem geschonken, aan de gemeente wenschte te blijven verkondigen.”

Hij heeft, gelijk vele kerkeradsleden en predikanten, gezondigd tegen art. 38 nieuw, omdat hij getrouw wenschte te blijven aan art. 38 oud, in verband met het reeds aangehaalde art. 11 van het Algemeen reglement, waarop hij zijne heerlijke amptsbediening mède aanvaardde, en waarin nog immer sprake is van „de handhaving der leer.”

Dat de ondergeteekende, naar luid van de akte der schorsing, op min

of meer onbestemde wijze beschuldigd wordt, dat hij anderen opgewekt heeft, om hem in zijn verzet tegen de kerkelijke reglementen en verordeningen te steunen, kan en mag hij niet toestemmen; wèl heeft hij steun gezocht en tot op zekere hoogte gevonden bij hen, die, op grond van Gods Woord, niets anders dan hij, verlangden; maar — nóóit heeft hij dit langs den onheiligen weg van »proselietenmakerij" gedaan: Scriba, kerkerads- en gemeenteleden zijn, door niets anders dan door eigen overtuiging geleid, den weg van verzet met hem opgegaan.

Als de ondergeteekende de schare niet veeleer neêrgezet, en aange-toond had, dat zij en hij de Machten, naar Gods Woord over hen gesteld, te eerbiedigen hadden, zou hij zich, al dadelijk ná zijne provisioneele schorsing, door een ontelbare volksmenigte naar den kansel in één der kerken hebben laten leiden, niet vóór ééne kerkelijke rechtbank verschenen zijn, zich zelfs niet voor de geringste samenspreking met het Hooger kerkbestuur hebben laten vinden, enz., enz.

En toen van de zijde van de Kommissie der Synodus contracta de eindvraag ter ure des verhoors tot den ondergeteekende kwam, of hij van plan was, zich verder tegen de kerkelijke reglementen en verordeningen te verzetten, luidde immers zijn antwoord in dien zin ontkenkend, dat hij op den ingeslagen weg van verzet wèl zou willen, maar niet kon voortgaan, onder anderen, aangezien hij thands voor de overmacht bukken moest.

Niet één weldenkend man — ook Gij niet, HoogEerwaarde Heeren! — kan hem ten kwade duiden, dat hij dit laatste onmiddellijk aan zijn antwoord toevoegde, aangezien hij liever zóó niet zou gesproken hebben, maar, door den drang der noodzakelijkheid daartoe gedrongen, zóó spreken moest: immers, indien hij er dit niet — hoe vermetel het ook scheen! — aan toegevoegd had, zou hij ten onrechte het bewijs geleverd of althands den schijn op zich geladen hebben, dat hij òf eensklaps van beginsel veranderd was òf nóóit een beginsel gehad had?

Zooals Gij dus bespeurt, heeft hij zich, zonder nogthands onbescheiden te willen zijn, eerlijk uitgesproken.

En, gebiedt nu eene gezonde jurisprudentie ter eener zijde, dat de Overheid zorgvuldig het oog gericht houdt op hem, die, alleen door den drang der noodzakelijkheid gedrongen, voor vermeend kwaad bewaard wordt; eene gezonde jurisprudentie verbiedt ter anderer zijde ook, dat men hem castigeert voor wat hij — zonder het feitelijk te hebben gedaan — zou doen, als het in zijn macht was.

En toch, de Synodus contracta heeft zóóveel gewicht gehecht aan laatstgemelde verklaring van den bezwaarde, dat zij, ten gevolge daarvan, niet gearzeld heeft, zijn straf ongemeen te verzwaren.

Hoe, vraag ik U, HoogEerwaarde Heeren! had men — de zaak uit dat oogpunt beschouwd — dan wel moeten handelen met Dr. A. B. VAN DER VIES, predikant bij de Waalsch-Hervormde gemeente te Breda en negen zijner geestverwanten, wier woorden reeds tot daden zijn gegroeid?

Wat schreef gemelde predikant met ronde woorden in zijn „Openbare brief,” aan U gericht?

»Ik acht mij verplicht, U mede te deelen, dat ik mijn non-possumus-verklaring nog volledig handhaaf, en met betrekking tot de drie punten, welke ik hierboven besproken heb, mij zelve die vrijheid toeken, welke wij (moderneren!) te vergeefs van U hebben gevraagd. Daar ik de bepaling van art. 11 Algemeen reglement, betrekking hebbende op de handhaving der leer, strijdig acht met het Christelijk-Hervormd karakter der Kerk, beschouw ik haar voortaan als niet geschreven. Wat de verklaring in art. 27 Reglement op het examen betreft, hoewel nog niet bewust, aan haar ontrouw te zijn geworden naar den zin, welken ik destijds gemeend heb aan haar te mogen hechten, wraak ik elke supranaturalistische interpretatie dier formule, en wijs elk vermoeden, alsof ik haar in zulk een zin zou willen onderteekenen, beslist af. Eindelijk verklaar ik, dat ik, na in 1877, onder afwachting van de beslissing der Synode van dat jaar, geen lidmaten te hebben aangenomen, sedert weêr, in overleg met den kerkeraad mijner gemeente, lidmaten heb aangenomen en bevestigd,

zonder gebruik te maken van de vragen, voorgeschreven in art. 30 Reglement op het godsdienstonderwijs, en ook in het vervolg mij die vrijheid zal blijven veroorloven. »Ik ben mij bewust, M. H.! (zóó eindigt Dr. VAN DER VIES zijn openhartig schrijven) dat deze verklaring, evenals een soortgelijke van een negental mijner geestverwanten, aan allerlei critiek zal blootstaan, en ik durf zelfs niet gissen hoe zij door U zal worden beoordeeld. Men heeft haar als een daad van revolutie gequalificeerd. Welnu, het zij revolutie! Maar — revolutie tegen halfslachtigheid, tegen onwaarheid, tegen den Catholieken zuurdeesem in onze Nederlandsche Hervormde kerk. In dien zin ben ik er trotsch op, mij aan de zijde der revolutie te scharen.»

En, HoogEerwaarde Heeren! ofschoon hij en anderen zóó schreven, spraken en handelden, werd hun nogthards tot op den huidigen dag toe vergund, ongestoord hun weg te vervolgen.

En nu de ondergeteekende aanvankelijk de vrijheid heeft genomen, die hem dan ook trouwens Uw rechtsgevoel toekennen zal, om op daden te wijzen, wil hij als ter loops nog een enkel ander voorbeeld aanhalen.

In den jare 1878, toen de welbekende Belijdenisvragen ter sprake kwamen, verklaarden al de moderne predikanten op de Klassikale vergadering, te Alkmaar gehouden, als een éénig man, dat ze voormelde vragen nóóit gedaan hadden en nimmer zouden doen, terwijl, staande de vergadering, daarvan aan de Synode der Nederlandsche Hervormde kerk vruchteloos bericht werd gezonden.

In den jare 1879 klaagde de kerkeraad van Alkmaar dien van Oudorp aan, omdat deze zeven leden uit eerstgemelde gemeente aangenomen had, wèl niet zonder dat hun het gewone bewijs van goed gedrag geworden was, maar — zonder dat hun de voorgeschreven vragen gedaan waren.

En toen de kerkeraad van Alkmaar in deze als aanklager optrad, werd hij zelfs tot in het hoogste ressort niet ontfankelijk verklaard.

Nog een feit, dat zeer onlangs plaats had, worde hieraan toegevoegd. Ds. J. HELDER, predikant te Wijnaldum, Klassis Franeker, nam

vier personen uit de gemeente Tzummarum tot lidmaten aan, waaronder één, die nog niet gedoopt was, maar tot voorwaarde stelde, dat hij wèl aangenomen maar niet gedoopt wenschte te worden, wat door gemelden predikant, in strijd met de bepalingen der Kerk, toegestaan werd.

De rechters, in het Klassikaal bestuur van Franeker gezeten, gingen te rade met de betrekkelijke wetteloosheid, waarin onze Nederlandsche Hervormde kerk verkeert, en lieten den irreglementairen prediker den vrijen loop.

En wáár zouden we eindigen, HoogEerwaarde Heeren! als we U gingen wijzen op alle mogelijke ingrijpende wetsovertredingen, niet alleen van formeelen, maar ook van materiëelen aard, die, ofschoon ze ook U bekend zijn, straffeloos toegelaten worden.

Dit zij echter zóó, maar — waartoe dan geduld, dat de ondergeteekende zóó streng gevonnisd wordt: hij zondigde immers hoogstens tegen den vorm, en niet tegen het materiëele beginsel der Nederlandsche Hervormde kerk; niet tegen „de belijdenis van Gods volstrekte opperheerschappij, inzonderheid van Zijne vrije genade?”

Nog eens: waartoe geduld, dat de ondergeteekende, die, wát hij ook moge verricht hebben, als in strijd met enkele bepalingen van formeelen aard, bovendien toch ook de laatst-gehouden kerkeraadvergadering, waarop door het Hooger kerkbestuur zóóveel gewicht gelegd wordt, niet voor officiëel heeft laten doorgaan, tengevolge van de houding, die de Ouderlingen meenden te moeten aannemen; nog eens: waartoe geduld, dat hij, ondergeteekende! nu juist zóó streng gestraft wordt?

De Dordtsche kwestie gaf aanleiding tot een menigte irreglementariteiten, wier getal geen einde heeft: de eerste wettige Maandvoorzitter des kerkeraad, bijvoorbeeld, verzuimde al dadelijk den kerkeraad op officiëele wijze bekend te maken met de schorsing der Ouderlingen; andere predikanten lieten en laten zich herhaaldelijk assisteeren bij het inschrijven en afgeven van attestatiën, bij het houden van kommissoriale vergaderingen, ter ure van avondmaalsviering en huwelijksinzegening, door ge-

schorste Ouderlingen; leden van het Provinciaal kerkbestuur van Zuid-Holland, te Dordrecht verschenen, om langs reglementairen weg te doen wat des kerkerads was, hielpen, in spijt van art. 38 nieuw, nieuwe leden aannemen op art. 38 oud, terwijl zelfs voor eenigen, die van buiten af aangenomen werden, het vereischte bewijs van goed gedrag niet eens scheen noodig gekeurd te worden; en, om nog van den laatsten tijd te spreken, de bij huishoudelijk reglement bepaalde stemming van leden voor het kies-kollegie te Dordrecht en de daaraan voorafgaande voorbereidende maatregelen niet plaats hadden: eenvoudig, omdat ze, in spijt van de rechten der gemeente, in gemeenschap met gemeld Hooger kerkbestuur, afgestemd werden.

Doch even straffeloos als het vermeende kwaad plaats had, begaan door die leden van het Provinciaal kerkbestuur van Gelderland, die weigerden de Minute, behelzende de schorsing der Ouderlingen, te teekenen; even straffeloos als de Dordtsche Ouderlingen immer voortgaan bleven op den weg van verzet; even straffeloos hadden al de genoemde feiten plaats, ofschoon het nu en dan niet minder dan onwettelijkheden waren, die dieper dan ooit ingrepen in het hart onzer Nederlandsche Hervormde kerk.

Maar wie werd gestraft, strenger dan iemand gestraft; en dat, naar Uw eigen rechtsgevoel U zeggen zal, om veel ondergeschikter zaken?

De ondergeteekende.

Werd zijn amptgenoot, die toch, evenals hij, vrijwillig en geheel uit eigen beweging, den weg van verzet met hem opging, slechts voor een maand geschorst; hij voor een jaar.

En, ofschoon ter eener zijde waar is, dat de vermeende zonde van het Scribaat mogelijk werd gemaakt door de vermeende zonde van het Praesidium, toch ook ter anderer zijde, dat de vermeende zonde van het Praesidium mogelijk werd gemaakt door de vermeende zonde van het Scribaat: want hoe zou de Voorzitter vergadering hebben kunnen houden, indien de noodige bescheiden van de zijde van den Scriba niet ter zijner beschikking waren gesteld?

De schorsing van den ondergeteekende — en vergunt mij, Hoog-Eerwaarde Heeren! ook dit in het midden te brengen — is bovendien ingeleid of, zoo ge anders wilt, voorafgegaan door een straf, die wèl provisioneel heet, maar inderdaad voor »definitief» kan doorgaan: immers, reeds van 3 Augustus j. l. af is de ondergeteekende van zijn amptelijk werk, en de gemeente, die hij dient, van zijn amptelijke diensten verstoken?

De bezwaarde neemt voorts nog de vrijheid, onder Uwe aandacht te brengen, dat hij, ten gevolge van de »Dordtsche troebelen», niet weinig verkort is in zijn rechten.

Wat toch zegt het Reglement voor Kerkelijk opzicht en tucht?

Art. 42a, dat »bezwaren, ingebracht tegen predikanten..... voorloopig door den Kerkeraad onderzocht worden, uiterlijk binnen vier weken na bekomen kennisgeving. Oordeelt hij, bij meerderheid van stemmen, die bezwaren gewichtig genoeg en niet van grond ontbloomt, dan zendt hij ze met alle daartoe betrekkelijk ingekomen stukken en zijne eigene consideratiën aan het Classikaal bestuur, onder hetwelk de gemeente behoort. Indien de bezwaren den predikant of één der predikanten van de gemeente betreffen, wordt voor de verzending aan het Classikaal bestuur de meerderheid van twee derde der stemmen gevorderd, onverminderd de bevoegdheid van dit Bestuur, om te handelen, gelijk in art. 27 wordt voorgeschreven. Binnen 14 dagen na het genomen besluit bericht de Kerkeraad aan hem, die het bezwaarschrift heeft ingediend, of het ter zijde is gelegd, of in nadere behandeling zal genomen worden.»

Niets van dat alles is geschied; eenvoudig, omdat te Dordrecht, naar de overtuiging van het Hooger kerkbestuur geen kerkeraad bestond.

Art. 47c van voornoemd Reglement zegt: »Indien bij het voorloopig onderzoek of gedurende de behandeling der zaak blijkt, dat de bezwaren... aanleiding zouden kunnen geven tot ontzetting uit eene kerkelijke bediening, verzendt het Classikaal bestuur al de bescheiden, tot de zaak

betrekkelijk, met de noodige inlichtingen aan het Provinciaal kerkbestuur, en geeft, binnen 14 dagen na dagteekening van het hiertoe genomen besluit, daarvan kennis aan den bezwaarde."

Niets van dat alles is geschied; eenvoudig, omdat het Klassikaal bestuur van Dordrecht, bij wijze van straf, het opgelegd door het Provinciaal kerkbestuur van Zuid-Holland, ontslagen was van alle bemoeiingen in zake van de Dordtsche kwestie.

Dien ten gevolge is de zaak des ondergeteekenden, tegen het recht in, dat de wet hem in gewone omstandigheden toekent, al dadelijk vóór de rechtbank van het Provinciaal kerkbestuur van Zuid-Holland gebracht.

Ziedaar, HoogEerwaarde Heeren! een en ander, dat ik meende onder Uwe aandacht te mogen en moeten brengen.

U versooning vragende voor het omslachtige dezer Memorie, waartoe het gecompliceerde der Dordtsche kwestie mij tegen wil en dank noopte, besluit ik dit mijn schrijven, voor het aangezicht van God een beroep doende op Uw billijkheids- en rechtsgevoel, en van U vragende — omdat ik van Godswege verplicht ben, zoolang ik de Nederlandsche Hervormde kerk dien, U te erkennen als een Macht, door Hem over mij gesteld — om, op grond van Gods Woord, de Belijdenis van de Kerk Uwer en mijner Vaderen, en den zóó vaak door U uitgesproken afkeer van allen consciëntiedwang, mijn rechtszaak zóó te beslechten, dat het over mij uitgesproken vonnis opgeheven, en ik wedergegeven worde aan de gemeente, die mij dierbaar is en den gezegenden arbeid, mij in haar midden op de hand gesteld.

Ik weet en gevoel het, door dien stap te doen, laadt Ge allicht den schijn op U, dat Ge de Synodus contracta in het aangezicht slaat, doch — hiertegenover staat niet alléén, dat zij-zelf volmondig erkennen zal, niet onfeilbaar in hare uitspraken te zijn, maar óók, dat door de provisioneele schorsing op zich-zelf reeds zwaar genoeg geboet is voor de vermeende overtreding, terwijl — wat het voornaamste is — Uwe

onpartijdige handelwijze in deze, niet weinigen in onze Vaderlandsche Kerk, van welke richting ook, eerbied afdwingen zal.

Met verschuldigde hoogachting en toebidding van den Geest der wijsheid, die van Boven is,

HoogEerwāarde Heeren,

Uw Dw. Dienaar

DORDRECHT,
den 8en Oktober 1880.

JAKOB EIGEMAN,
Predikant.

BIJLAGE.

AKTE VAN SCHORSING.

De Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, naar art. 15 al. 5 van het Algemeen Reglement voor de Hervormde Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden, uitgeloot op de helft harer leden.

Ontvangen hebbende bij missive van 2 Augustus 1880 van het Provinciaal Kerkbestuur van Zuid-Holland, in dezen overeenkomstig zijn besluit van 5 April 1880, goedgekeurd door de Algemeene Synode dd. 28 April 1880, in de plaats van het Classicaal Bestuur van Dordrecht, doende wat des Classicaalen Bestuurs is, afschrift van een besluit in zake van den Heer JAKOB EIGEMAN, Predikant bij de Nederduitsche Hervormde Gemeente te Dordrecht, genomen in de buitengewone vergadering van dat kerkbestuur te 's Gravenhage op 28 Julij 1880, waarbij over genoemden Heer JAKOB EIGEMAN de provisionele schorsing wordt uitgesproken, bedoeld in art. 48 van het Reglement voor kerkelijk opzigt en tucht, ingaande den 3en Augustus 1880 en voorts naar art. 47 van genoemd Reglement deze gansche zaak, met al de stukken daartoe betrekkelijk, aan de Algemeene Synode wordt verzonden, opdat zij daarover uitspraak doe;

Overwegende, dat het Provinciaal Kerkbestuur van Zuid-Holland, na als Classicaal Bestuur deze zaak te hebben ter hand genomen en nu oordeelende dat de zaak tot ontzetting van den bezwaarde uit zijne kerkelijke bedieningen en ambten zou kunnen leiden, handelende naar art. 47 al. 3 van het Reglement voor kerkelijk op-

zigt en tucht, zelf niet verder bevoegd was dan tot het uitspreken van eene provisionele schorsing van den Heer JAKOB EIGEMAN, en alzoo teregt de verdere behandeling dezer zaak een het in rang opvolgend Collegie, de Algemeene Synode, heeft overgedragen, opdat dit, doende wat des Provincialen Kerkbestuurs is, in dezen ter eersten aanleg uitspraak doe;

Gelezen al de tot deze zaak betrekkelijke stukken; Gezien het proces-verbaal van een verhoor van den Heer JAKOB EIGEMAN, ingesteld door eene uit de Synodus contracta te dezer zake benoemde Commissie;

Overwegende, wat de feiten aangaat:

dat uit de stukken voldoende gebleken is:

1o. dat de bezwaarde, voor de maand Julij 11. als Praeses van den Kerkeraad te Dordrecht opgetreden, tegen den 1en dier maand tot eene te houden Kerkeraadsvergadering heeft opgeroepen, behalve de overige predikanten van Dordrecht, de ouderlingen die door het Provinciaal Kerkbestuur van Gelderland bij eindbeslissing van den 29 Januarij 11., in huone bediening zijn geschorst;

2o. dat hij die alzoo onwettig zamengestelde vergadering als Praeses geleid heeft, bijgestaan door den Heer E. A. G. VAN HOOGENHUIJZE, Predikant te Dordrecht, als Scriba, in welke vergadering de overige Predikanten, schoon opgeroepen, niet tegenwoordig waren;

3o. dat hij in die vergadering het voorstel gedaan heeft om al de personen, die onder medewerking van gecommiteerden des Provincialen Kerkbestuurs van Zuid-Holland tot lidmaten der gemeente aangenomen zijn, te verbieden aan het H. Avondmaal deel te nemen, welk voorstel echter door de geschorste ouderlingen niet is aangenomen;

4o. dat hij daarop den 2en Julij in de voorbereidingsbeurt predikende, verklaard heeft, den daaraan volgenden Zondag, den 4en Julij, geen Avondmaal te zullen bedienen, en dan ook op dien dag wel gepredikt, maar geen Avondmaal bediend heeft, zooals, volgens de bestaande bepalingen, door hem had moeten geschieden;

5o. dat hij als Praeses des Kerkeraads schriftelijk, met mede-onderteekening van den Heer E. A. G. VAN HOOGENHUIJZE, Scriba des Kerkeraads, en van een der geschorste ouderlingen, den Heer A. KEMP, geweigerd heeft opgevraagde attestatiën af te geven aan lidmaten, die onder medewerking van het Provinciaal Kerkbestuur van Zuid-Holland zijn aangenomen, onder beweren, dat de namen dier per-

sonen „wel op eene bijlijst genoteerd staan” maar „niet langs den weg van orde en regt ingeschreven zijn in het officiële lidmatenboek;”

Overwegende in regten:

dat de genoemde wel gestaafde feiten, door ieder van welke de Heer EIGEMAN met de daad in verzet is gekomen tegen de eindbeslissing des Provinciaal Kerkbestuurs van Gelderland dd. 29 Januarij 1880 en de Kerk-regterlijke gevolgen van die, door het Provinciaal Kerkbestuur van Zuid-Holland terecht gekwalificeerd zijn als dragende het kenmerk van „verstoring van orde en rust” en van „verzuim” zoowel als „vergrijp in de uitoefening van kerkelijke betrekkingen”;

Overwegende verder, dat de Heer EIGEMAN, in het persoonlijk verhoor, verklaard heeft, bij het oproepen van de geschorste ouderlingen en bij hetgeen verder dien ten gevolge door hem gedaan is, zich wel bewust te zijn geweest, dat hij in strijd handelde met de Kerkelijke reglementen, door welke verklaring de qualificatie van zijne daden door het Provinciaal Kerkbestuur van Zuid-Holland als: moedwillige „verstoring van orde en rust, enz., geregtvaardigd wordt, niettegenstaande de Heer EIGEMAN aan deze verklaring deed voorafgaan, dat het eene krenking van zijne consciëntie zou geweest zijn, indien hij anders gehandeld had;

Overwegende, dat de Heer EIGEMAN niet alleen zelfs zich verzet heeft tegen de kerkelijke reglementen en verordeningen, maar ook door anderen op te wekken, hem in dat verzet te steunen, zijne schuld heeft verzwaard;

Overwegende, dat al wat de Heer EIGEMAN in gemeld verhoor met miskenning van het in art. 6 van het Reglement voor kerkelijk opzigt en tucht voorgeschrevene tot regtvaardiging van zijn gehouden gedrag aanvoerde, namelijk dat hij de eindbeslissing van het Provinciaal Kerkbestuur van Gelderland niet als wettig erkent, mitsdien de geschorste ouderlingen niet als geschorst, de onder medewerking van het Provinciaal Kerkbestuur van Zuid-Holland aangenomen lidmaten niet als wettige lidmaten beschouwt, slechts te meer het willekeurige van zijn verzet tegen de kerkelijke verordeningen in het licht doet komen;

Overwegende, dat de Heer EIGEMAN, gewezen op de verwarring en wanorde door hem aangerigt of, waar die reeds bestond, veeleer in de hand gewerkt dan tegengegaan en op de verderfelijke gevolgen die een verder voortgaan op den door hem betreden weg noodwendig moest na zich slepen, niet tot erkenning van het verkeerde zijner handelingen is gebragt, daar elke vermaning en terechtwijzing, in den geest der

broederlijke liefde hem gegeven, afstuitte op een beroep op zijne consciëntie, die hij in overeenstemming verklaarde te zijn met Gods Woord en de Belijdenis der Kerk;

Overwegende, dat op de vraag tot den bezwaarde gerigt, of hij van plan was ook verder zich tegen de Kerkelijke reglementen en verordeningen te verzetten, het antwoord wel ontkennend luidde, maar door de bijvoeging, dat hij op den ingeslagen weg van verzet wel zou willen maar nu niet kon voortgaan, aangezien hij bij de geschorste ouderlingen niet den noodigen en verwachten steun had gevonden en thans moest bukken voor overmagt, eveneens getuigt dat bezwaarde niet tot erkentenis van het verkeerde zijner handelingen is gekomen;

Overwegende, dat, ofschoon de gebleken verkeerdheden en overtredingen aanleiding zouden kunnen geven tot ontzetting uit Kerkelijke bedieningen en ambten, toch het beginsel, waarvan in de Nederlandsche Hervormde Kerk de uitoefening van Kerkelijke tucht uitgaat, in dezen de toepassing van een minder zwaar tuchtmiddel veroorlooft;

Gezien artt. 51, 52 van het Algemeen Reglement, Art. 23 van het Reglement voor de Kerkeraden, art. 27 van het Reglement op het examen ter toelating tot de Evangeliebediening, artt. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 21, 22, 50, 51, 63 van het Reglement voor kerkelijk opzigt en tucht;

Regt sprekende in eersten aanleg,

Verklaart den Heer JAKOB EIGEMAN, Predikant bij de Nederduitsche Hervormde gemeente te Dordrecht, schuldig aan verstoring van orde en rust en aan verzuim en vergrijp in de uitoefening van Kerkelijke betrekkingen;

Schorst hem in de waarneming van zijne kerkelijke bedieningen en ambten voor den tijd van één jaar, met geheel verlies van tractement;

Bepaalt, dat de schorsing zal ingaan op den dag waarop deze beslissing kracht van gewijsde zal verkregen hebben;

Bepaald, dat deze uitspraak, nadat zij kracht van gewijsde zal hebben ontvangen, zal openbaar gemaakt worden in het kerkelijk orgaan;

Afschrift dezer zal gezonden worden aan het Provinciaal Kerkbestuur van Zuid-Holland, aan het Classicaal Bestuur van Dordrecht, aan den Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente te Dordrecht en aan den Heer JAKOB EIGEMAN, Predikant.

Aldus gedaan in de vergadering van den 20en Augustus 1880. Tegenwoordig waren de Heeren B. A. OVERMAN, president, E. H. LASONDER, praeadviserend lid,

S. F. VAN HASSELT, secretaris, J. P. BRUINWOLD RIEDEL, G. BRUNA, J. DOUWES,
 J. VAN DER VEEN, J. F. C. KRONENBERG, A. H. VAN DER HOEVE, G. VAN DULJL
 GWZN., A. G. JANS en J. ALINGH PRINS.

(was get.) B. A. OVERMAN,
 President.
 » » E. H. LASONDER,
 Praeadviserend lid.
 » » S. F. VAN HASSELT,
 Secretaris.
 » » J. P. BRUINWOLD RIEDEL.
 » » G. BRUNA.
 » » J. DOUWES.
 » » J. V. D. VEEN Az.
 » » J. F. C. KRONENBERG.
 » » A. H. VAN DER HOEVE.
 » » G. JAN DULJL GWZN.
 » » A. G. JANS.
 » » J. ALINGH PRINS.

Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris der Algemeene Synode,
 VAN HASSELT.

